

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

**LEAVING CERTIFICATE
SLOVAKIAN**

HIGHER LEVEL

2009

**MARKING
SCHEME**

SLOVENSKÝ JAZYK

Hodnotiacia schéma

ČASŤ I

30 bodov

Text – Porozumenie a interpretácia

1. Vysvetlite vlastnými slovami výrazy: (1 x 5 bodov)

- a) *ľadovce pokrývajúce štíty vysokých hôr*
- b) *keď sa niekto tvári veľmi múdro, alebo keď niekto hľadá komplikované riešenie pre jednoduchý problém*
- c) *zdraviu prospešné pravidelné pitie vody*
- d) *proces, ktorým sa zbavuje morská voda soli*
- e) *vody je tu veľmi málo, preto je vzácna a jej hodnota je väčšia ako hodnota zlata, zároveň je to parafráza na názov rozprávky Sol' nad zlato*

2. Vysvetlite, ako priemysel „pije“ vodu. (odsek 6) (5 bodov)

Pre fungovanie priemyslu je potrebné veľké množstvo vody. Napríklad na výrobu jedného auta sa minie približne 38 miliónov litrov, na výrobu tony novinového papiera 18 tisíc litrov. Firmy vodou chladia aj stroje. Najviac jej však spotrebujú tepelné elektrárne.

3. Ako sa prejavuje nedostatok vody u človeka? (odsek 3) (5 bodov)

Telo človeka je na šesťdesiat percent obyčajná voda. Ak z tohto množstva stratíme len jedno percento, pociťujeme smäd. Pri päťpercentnej strate vody už dostávame slabé teploty. Pri ôsmich percentách nám prestávajú fungovať obličky a pri desaťpercentnej strate sa k nim pridávajú aj svaly. Dvadsaťpercentná strata je istá smrť. Ak sme dehydrovaní, sme v nepohode, bledí, unavení, malátni a bolí nás hlava.

4. Komentujte: „Voda je na Zemi rozdelená veľmi nespravodlivo.“ (5 bodov)
(odsek 5)

Voda je jednou zo základných podmienok pre život, preto by mal k nej mať prístup každý, ale nie je to tak. Sú krajiny, kde je vody dostatok a na druhej strane vo veľkej časti sveta je voda veľmi vzácna alebo vôbec nie je. Vládne tam sucho. Tam ľudia a zvieratá vedú neustály boj o život.

5. Komentujte: „Kto má peniaze, môže si vodu dovoliť.“ (odsek 5) (5 bodov)

Bohaté krajiny obchodujúce s ropou majú nedostatok prírodných zdrojov vody, preto vynakladajú veľké prostriedky na výrobu vody a na jej dovážanie z veľkej vzdialenosti. Napríklad hlavné mesto Saudskej Arábie Rijád získava vodu z podzemnej zásobárne vzdialenej 170 km a ďalší vodovod privádza vodu z továrne na odsolovanie morskej

vody vzdialenej 180 km. Voda je pre tieto krajiny znakom prepychu. Omán sa hrdí fontánami a umelými vodopádmi pri hlavných cestných ťahoch.

6. Prečo je voda vzácna a ohrozená?

(5 bodov)

Voda je vzácna, pretože je na Zemi stále rovnaké množstvo, neubúda, ani nepribúda, ale jej kvalita sa čoraz viac zhoršuje. Zhoršujú ju aj rôzne ekologické havárie a katastrofy. Napríklad poruchy ropných tankerov spôsobujú zamorenie veľkej časti morí, podobné havárie sa stávajú aj vo vnútrozemí, keď uniknú nejaké chemické látky z nádrží, znehodnotí to potoky, rieky a zdroje podzemných vôd. Ich vyčistenie a obnova trvá dlho a je veľmi drahá.

Poznámka: V 1. a 2. časti budú pri hodnotení brané do úvahy nasledovné kritériá:

1. **Zrozumiteľnosť odpovedí** – kandidát porozumel otázkam a dokáže na ne odpovedať – 30 %
2. **Ucelenosť odpovede** – kandidát zvolil vhodné výrazy a tvorí svoju odpoveď požadovaným spôsobom – 30%
3. **Ovládanie jazyka** – kandidát preukázal dostatočné znalosti z jazyka, v ktorom je schopný sformulovať svoje myšlienky zrozumiteľne a ucelene – 30%
4. **Zručnosti** – gramatika, pravopis – 10%

ČASŤ II

30 bodov

Napíšte **komentár** (najmenej 100 slov) na tému:

Voda – priateľ a nepriateľ

Komentár obsahujúci najmenej 100 slov, ktorý jasne preukáže porozumenie textu v podstatných bodoch.

- voda je základnou podmienkou pre život
- tam, kde je voda, je aj život
- je dôležitá pre zdravie človeka
- je nenahraditeľná v priemysle, poľnohospodárstve a v živote spoločnosti
- skrášľuje a spríjemňuje prostredie
- človek vyhľadáva vodné zdroje – more, jazerá, rieky pre oddych
- rieky, moria sú obrovským zdrojom potravín
- voda môže byť nekontrolovateľný živel a môže zabíjať
- znečistená voda spôsobuje epidémie a choroby
- neregulované toky spôsobujú záplavy
- cunami ničí a zabíja
- niektoré toky skrývajú v sebe zradné hĺbky a ohrozujú život neskúsených plavcov

ČASŤ III

40 bodov

Napíšte **esej** (asi 300 slov) na jednu z dvoch nasledovných tém:

1. téma:

Voda, čo ma drží nad vodou

alebo

2. téma:

Iba ťažkosti môžu odhaliť to najlepšie v nás

Zrozumiteľne napísaná slohová práca obsahujúca najmenej 300 slov, zodpovedajúca téme s ucelenou štruktúrou, zrozumiteľne sformulovanými myšlienkami a vytvárajúca súvislý celok.